

GINER MONFORT, Jordi. *Historietes valencianes del segle XIX. Els pioners del tebeo.* València: Institució Alfons el Magnànim. Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, 2018. Fonaments, 23. 116 pàgs. [15,5 x 21,5].

El còmic, també conegut com historieta o tebeo al nostre país, és una expressió artística de llarg recorregut i difusió massiva amb arrels diverses, com poden ser les vidrieres de les esglésies, les columnes, els tapissos i les bíblies il·luminades de l'Edat Mitjana. Deixant de banda els antecedents, a l'hora de posar una data al naixement d'aquest fenomen cultural els especialistes coincideixen en situar-lo al segle XIX, amb il·lustradors com Rodolphe Töpffer o historietes com “The Yellow Kid” de Richard F. Outcault, al *New York World* el 1895.

En el cas d'aquest llibre, el seu autor ens apropa als orígens de la historieta moderna a València, amb antecedents propis, com les auques i les sàtires, i un punt de partida al 1837, amb l'aparició a la publicació *El Fénix* de la historieta “Percances de un Borracho”. Aquest fet, la inclusió dins d'una publicació periòdica més àmplia, serà compartit amb la resta d'historietes, que apareixien vinculades a tota mena de publicacions de caire satíric o humorístic (no es publicaran de forma independent fins a les primeres dècades del segle XX) en un context històric, a finals del segle XIX, om les il·lustracions sicalíptiques, amb el seu relat de contingut eròtic, es posarien de moda.

D'acord amb això, l'objectiu d'aquest treball no és altre que recuperar la història dels il·lustradors valencians i les revistes on publicaren les seves obres, principalment a finals del segle XIX amb el boom de les publicacions periòdiques de caire polític, literari i sicalíptic. Es tractaria, doncs, sense un afany d'anàlisi artística de l'obra gràfica en qüestió, i en paraules de propi autor, d'elaborar “una mena de catàleg explicatiu d'historietes publicades a la premsa valenciana, principalment de l'últim terç del segle XIX i dels seus autors, en el cas que siguin coneguts”. Això implica parlar d'artistes com Manuel González Martí, Salustiano Asenjo o Francisco Roig Bataller, sense oblidar altres dibuixants que treballaven a les publicacions de referència a Madrid i Barcelona, però que també apareixien a les revistes valencianes com a reclam, com Ramon Cilla, i Ramon Escaler.

IHE
(Secretaria de la Revista)

Traducción de la reseña anterior:

El cómic, también conocido como historieta o tebeo en nuestro país, es una expresión artística de largo recorrido y difusión masiva con raíces diversas, como pueden ser las cristalerías de las iglesias, las columnas, los tapices y las biblias iluminadas de la Edad Media. Dejando a un lado los antecedentes, a la hora de poner una fecha al nacimiento de este fenómeno cultural los especialistas coinciden en situarlo en el siglo XIX, con ilustradores como Rodolphe Töpffer o historietas como “The Yellow Kid” de Richard F. Outcault, en el *New York World* el año 1895.

En el caso de este libro, su autor nos acerca a los orígenes de la historieta moderna en Valencia, con antecedentes propios, como las *auques* y las sátiras, y un punto de partida en 1837, con la aparición en la publicación *El Fénix* de la historieta “Percances de un Borracho”. Este hecho, la inclusión dentro de una publicación periódica más amplia, será compartido con el resto de historietas que aparecían vinculadas a todo tipo de publicaciones de carácter satírico o humorístico (no se publicarán de forma independiente hasta las primeras décadas del siglo XX) en un contexto histórico, a finales del siglo XIX, donde las ilustraciones sicalípticas, con su relato de contenido erótico, se pondrían de moda.

De acuerdo con lo anterior, el objetivo de este trabajo no es otro que recuperar la historia de los ilustradores valencianos y las revistas donde publicaron sus obras, principalmente a finales del siglo XIX con el boom de publicaciones periódicas de tipo político, literario y sicalíptico. Se trataría, pues, sin un afán de análisis artístico de la obra gráfica en cuestión, y en palabras de propio autor, de elaborar “*una mena de catàleg explicatiu d’historietes publicades a la premsa valenciana, principalment de l’últim terç del segle XIX i dels seus autors, en el cas que siguen coneguts*”. Esto implica hablar de artistas como Manuel González Martí, Salustiano Asenjo o Francisco Roig Bataller, sin olvidar otros dibujantes que trabajaban en las publicaciones de referencia en Madrid y Barcelona, pero que también aparecían en las revistas valencianas como reclamo, como Ramon Cilla, y Ramon Escaler.

IHE
(Secretaría de la Revista)